

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om Hansel Ab

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att en lag om Hansel Ab stiftas. Genom den föreslagna lagen reformeras de nuvarande bestämmelserna om statens inköpscentralers verksamhetsområde och uppgifter. Lagförslaget innehåller också bestämmelser om Hansel Ab:s

kundgrupper. Genom lagen förtydligas bolagets ställning efter den nya upphandlingslagens ikraftträdande.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Syftet med propositionen är att revidera den lag som reglerar Hansel Ab:s verksamhet. Beträffande bolagets verksamhet föreskrivs för närvarande i lagen om ombildande av Statens upphandlingscentral till aktiebolag (1508/1994), nedan bolagiseringslagen. Lagen gäller de arrangemang genom vilka Statens upphandlingscentral ändrades till aktiebolaget Handelshuset Hansel Ab och inköpscentralens verksamhet omorganiserades. Namnet på Handelshuset Hansel Ab ändrades 2002 till Hansel Ab.

Hansel Ab är ett aktiebolag inom finansministeriets förvaltningsområde och bolaget ägs helt och hållet av staten. Finansministeriet svarar för ägarstyrningen av bolaget. Bolagets uppgift är att för upphandlande enheter inom statsförvaltningen vara verksam som en sådan inköpscentral som avses i lagen om offentlig upphandling (348/2007), nedan upphandlingslagen.

Sedan bolagiseringslagen gavs har verksamheten i inköpscentralen Hansel Ab utvecklats, och därför motsvarar de bestämmelser som trädde i kraft 1995 inte till alla delar bolagets nuvarande verksamhetsformer. Också den upphandlingslagstiftning som trädde i kraft 2007 har föranlett behov av preciserade bestämmelser om bolagets ställning.

Vidare har det visat sig att också bestämmelserna om bolagets kunder behöver preciseras. Det föreslås att i lagen föreskrivs om ett undantag från den bestämmelse i 11 § i upphandlingslagen, enligt vilken en inköpscentralers verksamhet ska gälla upphandlande enheter som direkt eller indirekt äger inköpscentralen. De föreslagna bestämmelserna är dock förenliga med de definitioner av begreppet inköpscentral som ingår i direktiven om offentlig upphandling.

Den föreslagna lagen är ägnad att främja en samordning av upphandlingen, att effektivisera statens upphandling och att förbättra möjligheterna till en koncentration av yrkeskunskapen.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning

Stiftandet av bolagiseringslagen om Hansel Ab:s verksamhet hänförde sig till grundandet av Handelshuset Hansel Ab år 1995 och till överföringen av affärsverksamheten i Statens upphandlingscentral till det bolag som skulle bildas. Enligt bolagiseringslagen bildades bolaget som en specialiserad upphandlings- och distributionsorganisation för den offentliga förvaltningens behov och som sakkunnighet på materialförvaltningens område samt för annan verksamhet i samband med dessa uppgifter.

Den 1 juni 2007 trädde den reviderade lagstiftningen om offentlig upphandling i kraft. I upphandlingslagen och i lagen om upphandling inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster (349/2007), nedan försörjningslagen, föreskrivs om bl.a. konkurrensutsättningsförfaranden vid offentlig upphandling och om rättsmedel i anknytning till dem. Genom upphandlingslagen har Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/18/EG om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggentreprenader, varor och tjänster, nedan upphandlingsdirektivet, genomförts. Genom försörjningslagen har Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/17/EG om samordning av förfarandena vid upphandling på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, nedan försörjningsdirektivet, genomförts.

Enligt definitionen i 11 § 2 mom. i upphandlingslagen avses med inköpscentral en upphandlande enhet som anskaffar varor eller tjänster åt de upphandlande enheter som direkt eller indirekt äger den eller som sluter upphandlingskontrakt eller ramavtal om varor, tjänster eller byggentreprenader för dessa. I bestämmelsen förutsätts dessutom att inköpscentralen faktiskt utför de ovan nämnda uppgifterna och att den uttryckligen har grundats för att utföra dessa uppgifter eller att skötseln av dessa uppgifter har bestämts eller fastställts som centralens verksamhetsområde. Definitionen baserar sig delvis på den definition av begreppet inköpscentral som ingår i artikel 1.1.10 i upphandlingsdirektivet.

I 22 § i försörjningslagen definieras begreppet inköpscentral på motsvarande sätt. Den definition av begreppet inköpscentral som ingår i artikel 1.8 i försörjningsdirektivet motsvarar till sitt centrala innehåll definitionen i upphandlingsdirektivet.

Avvikelsen mellan definitionerna i direktiven och den nationella lagstiftningen är den, att det i enlighet med definitionerna i upphandlingsdirektivet och försörjningsdirektivet inte förutsätts att inköpscentralens verksamhet gäller anskaffningar åt upphandlande enheter som direkt eller indirekt äger den.

Orsaken till att de i 11 § 2 mom. i upphandlingslagen föreskrivna kraven avviker från upphandlingsdirektivet är enligt moti-

veringen i regeringens proposition (RP 50/2006 rd) med förslag till upphandlingslag att lagstiftningen ska vara neutral i förhållande till 10 § som gäller enheter som är anknutna till den upphandlande enheten. Enligt 10 § i upphandlingslagen tillämpas denna lag inte på upphandling som den upphandlande enheten företar hos enheter som är formellt fristående från den och självständiga med tanke på beslutsfattandet, om den upphandlande enheten ensam eller tillsammans med andra upphandlande enheter övervakar enheten på samma sätt som den övervakar egna verksamhetsställen och om enheten bedriver huvuddelen av sin verksamhet tillsammans med de upphandlande enheter som utövar ett bestämmande inflytande över den. Avsikten var dock inte att utsträcka de associationsrättsliga tolkningarna gällande anknutna enheter att omfatta också inköpscentraler.

En i 10 § avsedd enhet som är anknuten till den upphandlande enheten är således begreppsmässigt inte samma sak som en inköpscentral i enlighet med 11 § i upphandlingslagen. En inköpscentral kan vara en anknuten enhet, men en ställning som anknuten enhet är inte en förutsättning för att verka såsom inköpscentral. Å andra sidan är en anknuten enhet inte en inköpscentral, om enheten inte uppfyller den definition på en inköpscentral som anges i 11 § i upphandlingslagen. En anknuten enhet är en i juridiskt avseende fristående enhet, hos vilken ägarna av enheten kan företa upphandling utan att följa den konkurrensutsättningsplikt som avses i upphandlingslagen.

I 22 a § i lagen om statsbudgeten (423/1988) föreskrivs om centraliserad upphandling för enheter inom statens budgetekonomi. Bestämmelser om genomförande av samordnad upphandling ingår dessutom i statsrådets förordning om samordnad upphandling inom statsförvaltningen (765/2006) och i finansministeriets beslut om samordnad upphandling inom statsförvaltningen (766/2006). I finansministeriets beslut förpliktas de statliga ämbetsverk och inrättningar som omfattas av statens budgetekonomi att använda vissa avtal som Hansel Ab har konkurrensutsatt i form av samordnad upphandling. Syftet med bestämmelserna är att centralisera statens upphandling, att minska pa-

rallella inköp och att reducera de administrativa kostnaderna i samband med upphandling. Avsikten är att samtidigt stärka statens ställning i dess egenskap av köpare och avtalspart.

2.2 Praxis

Den offentliga upphandlingen

År 2007 uppgick den statliga upphandlingens totala värde till 4,51 miljarder euro, varav varuupphandlingen stod för sammanlagt ca 0,96 miljarder euro och tjänsteupphandlingen för sammanlagt ca 2,18 miljarder euro. En betydande andel av den statliga upphandlingens totala värde består av hyror för lokaler och försvarsupphandling, vilka inte ingår i upphandlingslagstiftningens tillämpningsområde. Upphandlingen står för ca 12 % av utgifterna i statsbudgeten. Värdet av upphandlingen har på 2000-talet stigit varje år.

Inom statsförvaltningen har användningen av avtal som konkurrensutsatts av Hansel Ab ökat i jämn takt fr.o.m. 2004 allteftersom verksamheten enligt nuvarande modell blivit inarbetad. År 2007 uppgick värdet av den upphandling som gjordes via avtal som bolaget konkurrensutsatt till ca 372 miljoner euro. År 2006 uppgick motsvarande värde till 281 miljoner euro, år 2005 till ca 211 miljoner euro och år 2004 till ca 153 miljoner euro. Användningen av Hansel Ab:s avtal inom olika förvaltningsområden stod 2007 för en andel på i genomsnitt ca 40 %. Till de största kunderna hör ämbetsverk och inrättningar inom försvarsministeriets och undervisningsministeriets förvaltningsområden.

Också värdet av kommunernas upphandling har de senaste åren ökat i jämn takt – år 2006 uppgick värdet till ca 12,25 miljarder euro. Av det beloppet stod varuupphandlingen och tjänsteupphandlingen för ca 8,5 miljarder euro. Inom kommunernas upphandling går den senaste utvecklingsåtgärden ut på att grunda en inköpscentral inom den kommunala sektorn. Avsikten är att en inköpscentral som ägs av Finlands Kommunförbund ska inleda sin verksamhet hösten 2008. Bolagets verksamhetsidé och uppgifter motsvarar den verksamhetsidé och de uppgifter som Hansel

Ab har. Bolaget kommer att koncentrera sig på sådana kategorier där de lokala eller regionala enheterna inte har tillräckligt stark förhandlingsposition.

Den enda i upphandlingslagen reglerade formen av samordnad upphandling är, i enlighet med 11 § i upphandlingslagen, genomförandet av upphandling med användande av ett avtal som en inköpscentral har konkurrensutsatt. De upphandlande enheterna har gjort samordnad upphandling med användande av också andra arrangemang med varierande innehåll. Vid uppdragsupphandling genomförs upphandlingen på den upphandlande enhetens vägnar av en annan enhet. Detta förutsätter en fullmakt av den upphandlande enheten på vars vägnar man agerar. Uppdragsgivaren ansvarar dock i sista hand för att upphandlingen konkurrensutsätts. Vidare har upphandling genomförts i form av samordnad upphandling så, att en upphandlande enhet har överfört den till ärendet anknutna behörigheten till en annan upphandlande enhet. Sålunda har kommunerna med stöd av 76 § i kommunallagen (365/1995) agerat enligt denna modell. De upphandlande enheterna har dessutom berett och genomfört upphandling med användning av olika inofficiella samarbetsformer. Till genomförandet av samordnad upphandling enligt modeller som inte regleras i lag ansluter sig dels frågor som gäller ordnande av relationerna mellan de upphandlande enheterna, beslutsprocesser och ansvarsaspekter, dels avtalsrättsliga frågor.

Under de senaste åren har de formella och innehållsliga kraven accentuerats när det gäller genomförandet av offentlig upphandling. Av upphandlarna förutsätts i allt högre grad att de har sakkunskap om den lagstiftning som gäller offentlig upphandling, om de kommersiella premisserna och om den innehållsliga definieringen av objektet för upphandlingen. Att säkerställa dessa element inom ramen för en decentraliserad upphandling är problematiskt. Lagstiftningen om konkurrensutsättande är detaljerad och den rättspraxis som grundar sig på upphandlingslagstiftningen är omfattande, vilket ställer höga krav också på det juridiska kunnande som anknyter till upphandlingen.

Effektivisering av den statliga upphandlingen och ökning av produktiviteten

Den statliga upphandlingen har av tradition varit decentraliserad och splittrad samt organiserad på ett varierande sätt. I allmänhet kräver upphandlingsfunktionen en hel mängd resurser. De administrativa kostnaderna i samband med upphandling är ofta 15 — 30 % av upphandlingens värde. I fråga om mindre upphandlingar kan de administrativa kostnaderna t.o.m. överstiga upphandlingens värde. Utöver de administrativa kostnaderna för konkurrensutsättandet uppstår betydande kostnader i samband med beställnings- och faktureringsprocesserna. Vidare har det upplevts som problematiskt att upphandlingen, till följd av bristen på egentliga professionella inköpare, sköts av personer som inte är tillräckligt insatta i förfaranden och avtalspraxis inom den offentliga upphandlingen och som inte har tillräcklig kännedom om de alternativ som finns på marknaden.

Den decentraliserade och splittrade upphandlingsfunktionen orsakar betydande kostnader för den offentliga ekonomin. I och med att upphandlingsvolymen och de administrativa kostnaderna i samband med upphandlingen ökat, har en effektivisering av upphandlingen lyfts fram inom statsförvaltningens produktivetsprogram som ett tväradministrativt delområde som syftar till att öka produktiviteten. Man har försökt förbättra den statliga upphandlingens effektivitet framför allt genom att utnyttja samordnad upphandling och centraliserat konkurrensutsättande, genom att minska ämbetsverkens överlappande upphandling och genom att koncentrera den specialexpertis som upphandlingen förutsätter till statens inköpscentral Hansel Ab.

I statsrådets beslut om ramarna för statsfinanserna 2006—2009 förutsätts att upphandlingen omorganiseras och att kostnadsbesparingar genomförs. I syfte att revidera förfarandena och centralisera upphandlingen ändrades lagen om statsbudgeten. De statliga ämbetsverk och inrättningar som omfattas av lagen förpliktades att göra centraliserat konkurrensutsatt upphandling på grundval av 22 a § i lagen om statsbudgeten och författningar som hänför sig till den. Vid genomfö-

randet av det centraliserade konkurrensutsättandet har inköpscentralen Hansel Ab en central ställning och ett viktigt uppdrag.

Genom att centralisera upphandlingen och minska överlappande upphandlingsfunktioner har man uppnått betydande årliga besparingar och andra mål som anknyter till den effektiverade upphandlingen och ökade produktiviteten. Enligt en undersökning om kostnadsverkningarna av samordnad upphandling som gjordes vid Helsingfors handelshögskola och som blev klar 2008 innebär modellen med centraliserad upphandling att staten i fråga om upphandlingspriser och processkostnader kan göra ca 20 % besparingar i jämförelse med vad den decentraliserade modellen innebär. Genom den samordnade upphandling som Hansel Ab genomfört har man uppnått bättre prisvillkor och andra förutsättningar, och samtidigt har statens ställning såsom köpare och avtalspart förbättrats. I och med den samordnade upphandlingen har man dessutom kunnat bidra till att de statliga ämbetsverkens och inrättningarnas utrustning och andra anskaffningar blivit enhetligare. Vidare ha den centraliserade upphandlingen lett till en minskning av de administrativa upphandlingskostnaderna och främjat möjligheterna till allt mer professionell upphandling. Dessutom kan resurser som är bundna vid upphandlingen lösgröras för ämbetsverkens och inrättningarnas kärnfunktioner.

Hansel Ab:s ställning och uppgifter

Hansel Ab har sedan 2002 varit ett bolag inom finansministeriets förvaltningsområde och bolaget har styrts av ministeriet. Under perioden 1995—2001 gick bolaget under namnet Handelshuset Hansel Ab och hörde till handels- och industriministeriets förvaltningsområde. Handelshuset Hansel Ab grundades 1995 för att fortsätta den verksamhet som Statens upphandlingscentral tidigare skött i egenskap av statligt ämbetsverk. Den centrala orsaken till bolagiseringen var Finlands anslutning till Europeiska unionen.

Enligt 1 § i bolagiseringslagen bildas bolaget som en specialiserad upphandlings- och distributionsorganisation för den offentliga förvaltningens behov och som sakkunnigen-

het på materialförvaltningens område samt för annan verksamhet i samband med dessa uppgifter. Enligt paragrafen ska bolaget vara en i lagen om offentlig upphandling (1505/1992) avsedd upphandlingsenhet för statens ämbetsverk och inrättningar.

Hansel Ab:s verksamhet utvecklades ytterligare åren 2002 och 2003 med sikte på att motsvara det kommande upphandlingsdirektivet. Bolaget avstod då från att hantera parthandel och lagerfunktioner, och dessutom såldes bolagets fastighetsegendom.

Enligt upphandlingsdirektivet ska en inköpscentral vara en upphandlande enhet, vilket innebär att inköpscentralen ska vara en i direktivet avsedd myndighet eller ett offentligrättsligt organ som har inrättats för att tillgodose behov i det allmännas intresse. I Hansel Ab:s verksamhet beaktades detta i och med att bolaget inte strävar efter vinst genom sin verksamhet. Det beslutades att kostnaderna för verksamheten skulle täckas med serviceavgifter som togs ut för användningen av Hansel Ab:s kontrakt och som kontraktssleverantörerna betalar till bolaget. Den ökade användningen av centraliserade kontrakt och hanteringen av bolagets kostnadsstruktur ledde till att maximibeloppet av serviceavgiften sänktes med en procentenhet vid ingången av 2008. År 2008 är serviceavgiften i genomsnitt 1,38 procent.

Hansel Ab:s huvudsakliga uppgift är för närvarande att konkurransutsätta upphandlingskontrakt och ramavtal för statsförvaltningen samt att hantera och upprätthålla kontrakt. Enheterna inom statsförvaltningen kan göra upphandling med användande av kontrakt som Hansel Ab har konkurransutsatt. I enlighet med 11 § 1 mom. i upphandlingslagen anses en sådan upphandlande enhet som använder kontrakt som konkurransutsatts av en inköpscentral ha följt konkurranssättningsplikten enligt upphandlingslagen, om inköpscentralen har konkurransutsatt upphandlingen i enlighet med upphandlingslagstiftningen. Vid sidan av att Hansel Ab konkurransutsätter allmänna ramavtal inom statsförvaltningen, erbjuder bolaget statsförvaltningen sakkunnigtjänster med anknytning till upphandlingsfunktionen.

Under de senaste åren har Hansel Ab haft ca 50 anställda som är sakkunniga i upphand-

lingsfrågor. Bolaget arbetar för närvarande inom enheterna informations- och kommunikationsteknologi, reseservice, fordon och transportservice, administrativ service, kontorstillbehör, materialservice samt bränsle och energi. I bolaget finns utöver kommersiell expertis inom olika sektorer också personer med juridisk sakkunskap när det gäller konkurransutsättning och upphandling.

Hansel Ab:s kunder

Hansel Ab:s kunder består för närvarande av de upphandlande enheterna inom statsförvaltningen, såsom ministerierna och de ämbetsverk och inrättningar som är underställda dem, de statliga affärsverken samt fonderna utanför statsbudgeten. Till kunderna hör också sådana bolag, föreningar, stiftelser och fonder som finska staten äger helt och hållet eller i vilka finska staten utövar ett betydande bestämmande inflytande på basis av ägande eller finansiering eller på grund av rätt att utnämna styrelse- eller förvaltningsorgan. Till Hansel Ab:s kunder hör också riksdagen och vissa enheter som är verksamma i samband med den. Vidare är Europeiska kemikalieverket, som har placerats i Finland, kund hos Hansel Ab. I 6 § i upphandlingslagen föreskrivs om möjligheten för Europeiska unionens kontor och byråer med säte i Finland att använda en inköpscentrals tjänster.

Utöver de statliga enheterna var, fram till 2003, också kommuner, samkommuner och vissa andra enheter inom kommunalförvaltningen och sammanslutningar som fick statsbidrag kunder hos Handelshuset Hansel Ab. I samband med att bolagets verksamhet omorganiserades och det nuvarande Hansel Ab inledde sina funktioner begränsade man genom ägarpolitiska riktlinjer bolagets verksamhet till att gälla de upphandlande enheterna inom statsförvaltningen. Orsaken till att kommunerna inte längre ingick i kundgruppen var bl.a. att de statliga och kommunala enheternas uppgifter och därmed också upphandlingsbehov avvek från varandra. Ett mål var dessutom att förtydliga Hansel Ab:s verksamhet och att kanalisera upphandlingens utvecklingsresurser till statsförvaltningen. Genom att begränsa kundgruppen försökte man också se till att marknaden skulle fungera

bättre. Hansel Ab har ansetts vara anknuten till statens upphandlande enheter.

2.3 Den internationella utvecklingen

I Sverige gör de statliga myndigheterna och inrättningarna sin upphandling självständigt. Enligt förordningen om statlig inköpsordning (SFS 1998:796) gör Ekonomistyrningsverket samordnad upphandling i fråga om varor och tjänster som myndigheterna upphandlar ofta eller i stor omfattning. Ekonomistyrningsverket ska vidare i samverkan med upphandlande myndigheter utveckla, samordna och följa upp inköpsverksamheten. Avsikten med verksamheten är att effektivisera upphandlingarna. Myndigheterna och inrättningarna ska dock ha rätt att göra sina upphandlingar på det sätt som de själva anser mest effektivt. Ekonomistyrningsverket gör i vissa fall samordnad upphandling också för kommunernas räkning och då i enlighet med de fullmakter som kommunerna ger. Vid sidan av Ekonomistyrningsverket finns det inom den offentliga förvaltningen i Sverige ett tiotal sådana självständiga enheter – bl.a. Verket för förvaltningsutveckling och Verket för högskoleservice – som koordinerar och konkurrensutsätter den samordnade upphandlingen.

I Norge finns ingen inköpscentral. Departementenes servicecenter som är underställt förnyelse- och administrationsministeriet bistår vid ministeriernas upphandling genom att erbjuda synergiförmåner. En av enheterna vid servicecentret är specialiserad på offentlig upphandling.

I Danmark finns aktiebolaget Statens og Kommunernes Indkøbs Service som är verksamt som inköpscentral. Bolagets kunder består av dels organisationer inom den offentliga sektorn, dels halvoffentliga enheter, sammanlagt drygt 11 500 organisationer. Bolaget ägs av danska staten och kommunförbundet. Som kommunal inköpscentral i Danmark är också bolaget Amgros verksamt. Amgros gör samordnad upphandling och koordinerar framför allt upphandlingen av mediciner till sjukhus och två kommuner. Det är inte obligatoriskt för organisationerna att använda de kontrakt som tagits fram av Statens

og Kommunernes Indkøbs Service eller Amgros.

I Förenade Kungariket är det the Office of Government Commerce som svarar för upphandlingsprinciperna och ramarna för den lagstiftning som gäller upphandling. Organet är en myndighet under finansministeriet. The Office of Government Commerce har också uppgifter som anknyter till styrningen av upphandlingen. Den separata enheten OGC-buying.solutions tillhandahåller upphandlingstjänster. The Office of Government Commerce kan anlitas av alla enheter inom den offentliga sektorn.

I Estland finns det finns för närvarande ingen inköpscentral. En grupp myndigheter kan göra gemensam upphandling genom att befullmäktiga en av gruppens myndigheter att sköta upphandlingsprocessen för allas räkning. Varje myndighet ska också i det fallet fatta sitt eget upphandlingsbeslut.

I Österrike är bolaget Bundesbeschaffung-GmbH verksamt som inköpscentral. Bolaget ägs av finansministeriet och det betjänar förbundsstatens ministerier, de statsägda bolagen samt regionala och lokala myndigheter och kommuner. Förbundsstatens ministerier är skyldiga att göra en del av sin upphandling med användning av Bundesbeschaffung-GmbH:s ramavtal.

I Italien är bolaget Concessionaria Servizi Informatici Pubblici S.p.A. (Consip) verksamt som inköpscentral. Consip är ett offentligt aktiebolag, vars aktier ägs av finansministeriet. Enheterna inom den statliga centralförvaltningen är skyldiga att anlita bolaget. Kommunerna har rätt att använda bolagets kontrakt och elektroniska upphandlingssystem.

2.4 Bedömning av nuläget

Hansel Ab:s verksamhet och organisation har förändrats märkbart under de senaste 10 åren. Det verksamhetsområde för inköpscentraler som anges i 1 § i bolagiseringslagen motsvarar inte längre till alla delar Hansel Ab:s nuvarande verksamhetsområde, och dessutom hänvisas det i paragrafen till den upphävd gamla upphandlingslagen. Hansel Ab bedriver inte logistikverksamhet och bolaget har inte heller lagringsfunktioner. Bola-

gets verksamhet har utvecklats till följd av bl.a. den ändrade upphandlingslagstiftningen och de utvecklade strukturerna inom handeln. Bolaget är numera en sakkunnigorganisation, vars huvudsakliga uppgift är att konkurrensutsätta upphandlingskontrakt och ramavtal samt att hantera och upprätthålla kontrakt. Dessutom erbjuder bolaget statsförvaltningen sakkunnigtjänster med anknytning till upphandlingsfunktionen. Kommunerna hör inte längre till bolagets kundkrets.

I den gällande lagen anges inte klart och tydligt vilka enheter som kan höra till bolagets kunder. Utgångspunkten är att kunderna ska bestå av sådana upphandlande enheter som anges i 6 § i upphandlingslagen. Bestämmelserna i 1 § i bolagiseringslagen och i 11 § i upphandlingslagen lämnar rum för tolkning när det gäller överensstämmelsen mellan bestämmelserna i fråga. Enligt 11 § i upphandlingslagen ska en inköpscentralers verksamhet gälla enheter som indirekt eller direkt äger inköpscentralen. Frågan om vilka enheter inom statsförvaltningen som är sådana att de kan anses äga Hansel Ab direkt eller indirekt lämnar rum för tolkning. Det går inte heller att helt entydigt definiera vilka enheter som hör till statsförvaltningen i Finland. Den krets enheter som hör till statsförvaltningen kan definieras på olika sätt, beroende på ur vilken synvinkel bedömningen görs. För att eliminera tolkningsproblemen är det nödvändigt att tydligt ange den krets enheter inom statsförvaltningen som kan utnyttja det statsägda bolagets tjänster.

Organisationsreformerna i fråga om de statliga ämbetsverken och inrättningarna kommer antagligen att fortgå under de närmaste åren. Som exempel kan här nämnas universitetsreformen, reformeringen av statens regionförvaltning och bedömningen av statens affärsverksmodell. Separering av ett ämbetsverk eller en inrättning som hör till statsförvaltningen från den direkta statsförvaltningen har lett till tolkningsproblem, och frågan har uppstått huruvida enheten kan använda kontrakt som Hansel Ab har konkurrensutsatt. Oberoende av sin förändrade ställning bör de ovan avsedda enheterna ha rätt att utnyttja de kontrakt som har konkurrensutsatts för statens upphandlande enheter. De ovan avsedda enheterna kan då uppfylla de krav som i an-

slutning till produktivitetsmål och undvikande av överlappande funktioner ställs på enheter som i huvudsak finansieras med medel i statsbudgeten. Syftet är att genom centraliserad upphandling försöka främja dessa förfaranden. Det skulle dessutom vara ändamålsenligt om enheterna skulle få koncentrera sig på att utveckla sina kärnfunktioner, samtidigt som de uppgifter som kräver specialexpertis i upphandling sköts av en enhet som är specialiserad på dessa uppgifter.

Det är således nödvändigt att se över regleringen så, att den motsvarar kraven enligt den reviderade upphandlingslagen och de förändrade verksamhetsbetingelserna och att den möjliggör en flexibel utveckling av verksamheten. Den gällande upphandlingslagstiftningen begränsar möjligheterna att utveckla bolagets ställning och uppgifter, vilket inte kan anses ändamålsenligt mot bakgrunden av den pågående strukturomvandlingen inom förvaltningen.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Syftet med propositionen är att uppdatera bestämmelserna om Hansel Ab och att se över deras innehåll så, att de stödjer en effektiv offentlig upphandling. Lagförslaget innehåller tydliga bestämmelser om Hansel Ab:s ställning och uppgifter samt preciserade bestämmelser om bolagets kundkrets. Enligt lagförslaget reduceras den nuvarande kundkretsen, men samtidigt ska sådana enheter som i huvudsak finansieras av staten och enheter där staten har en betydande utnämningssmakt enligt förslaget få rätt att använda statens centraliserade kontrakt, oberoende av dessa enheters juridiska form.

I princip skulle det också vara möjligt att utvidga Hansel Ab:s nuvarande kundkrets till att omfatta andra upphandlande enheter än de som finns inom statsförvaltningen, t.ex. kommunerna och församlingarna kunde komma i fråga. Sådana upphandlande enheter är, i förhållande till staten, oberoende juridiska personer med egna finansierings- och styrningsmekanismer. En breddning av

kundkretsen skulle dock förutsätta betydande ägarpolitiska riktlinjer och ny resursbedömning. En omfattande breddning av kundkretsen skulle också kunna påverka marknadens funktionsförmåga. Eftersom kommunernas inköpscentral har inlett en egen verksamhet, är det inte längre motiverat att i lagstiftningen ange att kommunerna hör till bolagets kunder.

Avsikten med lagförslaget är att bidra till att den statliga upphandlingen genomförs på ett så effektivt och ekonomiskt sätt som möjligt. Samtidigt kan man främja en centralisering av den kommersiella och juridiska kompetens som hänför sig till upphandlingen och stärka statens ställning som köpare. Anbudsförfaranden som genomförs professionellt främjar också konkurrensen och bidrar positivt till att anbudsgivarna bemöts opartiskt.

3.2 De viktigaste förslagen

Det föreslås att Hansel Ab fortfarande ska vara ett statsägt bolag vars ägarstyrning sköts av finansministeriet. Enligt förslaget ska bolaget tillgodose sådana behov i det allmännas intresse som inte har industriell eller kommersiell karaktär. Bolagets syfte är därmed inte att ge sin ägare vinst. Bolagets uppgift är att konkurrensutsätta och upprätthålla centraliserade kontrakt och att erbjuda sakkunnig- och utvecklingstjänster som anknyter till upphandlingen.

Enligt förslaget består Hansel Ab:s kunder av de upphandlande enheterna inom den direkta statsförvaltningen, såsom ministerierna samt ämbetsverken och inrättningarna som är underställda dem. Bolagets tjänster ska dessutom vara tillgängliga för sådana offentliga organ som till största delen finansieras av en upphandlande enhet inom statsförvaltningen, vars ledning utses av en sådan upphandlande enhet eller i vars förvaltnings-, styrelse- eller kontrollorgan mer än hälften av ledamöterna utses av en sådan upphandlande enhet. Det föreslås att Hansel Ab:s kunder, i enlighet med upphandlingslagens definition av begreppet inköpscentral, ska bestå enbart av upphandlande enheter.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

För statens del uppgår volymen av de samordnat upphandlade produkterna årligen till ca 1—1,1 miljarder euro, varav ca 80 % är anskaffningar som lämpar sig för centraliserad konkurrensutsättning. År 2007 ledde de kontrakt som konkurrensutsatts av Hansel Ab till upphandlingar på ca 372 miljoner euro. Enligt uppskattning kommer motsvarande siffra att vara ca 560 miljoner euro år 2010.

Enligt en undersökning som gjordes vid Helsingfors handelshögskola och som blev klar 2008 innebär modellen med centraliserad upphandling att staten i fråga om upphandlingspriser och processkostnader årligen kan göra besparingar på ca 20 % (235 miljoner euro) i jämförelse med den decentraliserade modellen. Genom att centralisera upphandlingen och utveckla Hansel Ab:s roll har man, enligt undersökningen, redan åstadkommit besparingar på ca 95 miljoner euro per år.

Utöver försvarsförvaltningen använder undervisningsministeriets förvaltningsområde, i synnerhet universiteten och högskolorna, i stor utsträckning kontrakt som Hansel Ab har konkurrensutsatt. År 2007 använde undervisningsministeriets förvaltningsområde kontrakt till ett värde av 62 miljoner euro. Lagförslaget gör det möjligt för universiteten och högskolorna – när de i administrativt avseende har omvandlats till offentlighetsrättsliga organ eller stiftelser – att utnyttja kontrakt som konkurrensutsatts av Hansel Ab.

Den föreslagna lagen främjar en effektivisering av den statliga upphandlingen och en ökning av produktiviteten inom upphandlingen. Förslaget bidrar till att stödja sparmålen inom statsekonomin.

4.2 Konsekvenser för bolaget

Förslaget påverkar inte Hansel Ab:s ställning och nuvarande uppgifter. Bolaget har anpassat sin verksamhet i enlighet med kraven både i de upphandlingsdirektiv som trädde i kraft 2004 och i den nya upphandlingslagstiftning som trädde i kraft 2007. Lagförslaget orsakar inte heller förändringar i bola-

gets organisation, och det kräver inga tilläggsresurser.

Förslaget innebär att de enheter som står utanför kommunernas och statsförvaltningens finansiering och utnämningssrätt inte längre kommer att ha möjlighet att använda Hansel Ab:s tjänster. Denna reform på författningsnivå har inte stor inverkan på bolagets verksamhet, eftersom kommunerna stått utanför kundkretsen sedan 2002. Förslaget föranleder behov av att se över vilka möjligheter några av Hansel Ab:s nuvarande kunder utanför statsförvaltningen har när det gäller att använda bolagets tjänster.

Bolaget är inkomstskatteskyldigt. Efter lagändringen kan bolaget fortsätta sin verksamhet såsom tidigare; förslaget påverkar inte inkomstbeskattningen i fråga om bolaget och inte heller de förbindelser som bolaget har ingått före lagändringen.

4.3 Konsekvenser för myndigheterna

Förslaget har inte några direkta konsekvenser för myndigheterna. Den föreslagna centraliseringen av expertisen på upphandling minskar dock förvaltningsområdenas behov av att skaffa och upprätthålla överlappande yrkesskicklighet.

Framtida organisationsreformer inom statsförvaltningen antas inte påverka användningen av centraliserat konkurrensutsatta kontrakt i det fallet att förhållandet mellan enheterna och finska staten är sådant som avses i 3 § 2 mom. i lagförslaget.

4.4 Konsekvenser för miljön

En centralisering av upphandlingsexpertisen till Hansel Ab stödjer också det upprätthållande och den vidareutveckling av upphandlingskompetensen som beaktandet av miljöaspekterna kräver. Förslaget öppnar möjligheter att på ett effektivt och koordinerat sätt beakta miljöaspekterna t.ex. då statens sedvanliga upphandling konkurrensutsätts.

4.5 Samhälleliga konsekvenser

En professionell konkurrensutsättning av statens samordnade upphandling främjar öppenheten och överskådligheten i samband med upphandling. En öppen konkurrensutsättning främjar också företagens möjligheter att få offerera sina produkter och tjänster till den offentliga sektorn. En effektiviserad konkurrens förbättrar dels de statliga enheternas möjligheter att sluta kontrakt som är optimala när det gäller pris och andra villkor, dels också företagens konkurrensförmåga på den gemensamma marknaden.

Genom centraliserad konkurrensutsättning kan upphandlingen också delas upp i delområden eller regionalt så, att företag av olika storlek och inom olika regioner kan lägga anbud. I synnerhet när det gäller tjänsteupphandling, t.ex. upphandling som förutsätter service och installationstjänster samt i fråga om tjänster som kräver personliga arbetsprestationer, är en öppen konkurrensutsättning i regel ägnad att främja också de små och medelstora företagens möjligheter att erbjuda staten sina tjänster.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Lagförslaget har beretts i finansministeriet och det grundar sig på de förslag som en av finansministeriet tillsatt arbetsgrupp (VM054:00/2008) har lagt fram i fråga om en reform av lagstiftningen om Hansel Ab (Finansministeriets publikationer 30/2008). I arbetsgruppen ingick företrädare för arbets- och näringsministeriet och för Hansel Ab.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Arbetsgruppens propositionsutkast sändes på remiss till riksdagens centralkansli, statsrådets kansli, ministerier, Konkurrensverket, Statens revisionsverk, Centralhandelskammaren, Finlands näringsliv EK rf, Företagarna i Finland rf och Hansel Ab. Dessutom lämnade Turism- och Restaurangförbundet MaRa rf in sitt utlåtande i saken.

I remissyttrandena ansågs det att en revidering och uppdatering av lagstiftningen behövs, och man understödde arbetsgruppens centrala förslag. I yttrandena gjordes några

anmärkningar som gällde vissa tekniska detaljer och motiveringar, och dessa har beaktats vid den fortsatta beredningen.

Yttrandena finns utlagda på finansministeriets webbplats under den tid då lagförslaget behandlas i riksdagen.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1 §. Bolagets ställning. Hansel Ab ägs helt och hållet av finska staten. Enligt förslaget ska lagen om statens bolagsinnehav och ägarstyrning (1368/2007) tillämpas på beslutsfattandet om bolagsinnehav som gäller Hansel Ab och på ägarstyrningen av bolaget. Enligt förslaget ska Hansel Ab fortfarande höra till finansministeriets förvaltningsområde, och ministeriet ska alltså svara för ägarstyrningen av bolaget. Den behörighet som gäller styrningen definieras i lagen om statens bolagsinnehav och ägarstyrning.

Bolaget Hansel Ab sköter ett specialuppdrag hos staten. Bolaget ska tillgodose sådana behov i det allmännas intresse som inte har industriell eller kommersiell karaktär. Bolagets syfte är inte att ge aktieägarna vinst. Enligt förslaget ska, såsom för närvarande, kostnaderna för verksamheten täckas med intäkterna av verksamheten. Intäkterna består av t.ex. avgifter som tas ut hos dem som använder avtal eller anlitar sakkunnigtjänster.

2 §. Bolagets uppgifter. Enligt förslaget ska Hansel Ab vara en sådan inköpscentral som avses i 11 § i upphandlingslagen och i 22 § i försörjningslagen.

Enligt upphandlingslagstiftningen ska Hansel Ab åt andra upphandlande enheter anskaffa varor, tjänster eller byggentreprenader eller sluta upphandlingskontrakt eller ramavtal om varor, tjänster eller byggentreprenader för dessa. Avsikten är att bolaget ska konkurrensutsätta dels ramavtal som genomförs genom gemensam upphandling, dels upphandlingskontrakt som genomförs på uppdrag av enskilda kunder. I bolagets uppgifter ska också ingå att upprätthålla och hantera kontrakt som konkurrensutsatts genom gemensam upphandling. Till upprätthållandet av kontrakt ansluter sig bl.a. övervakning av att kontrakt genomförs, kontakter med kontraktssleverantörer och uppdatering av kontrakt i enlighet med kontraktsvillkoren, t.ex. införande av prisjusteringar.

Utöver skötseln av ovan nämnda uppgifter ska Hansel Ab erbjuda sakkunnig- och utvecklingstjänster som anknyter till upphandlingen. Avsikten är att sakkunnig- och utvecklingstjänsterna i praktiken ska gälla endast de upphandlande enheter som anges i 3 §. Med upphandling avses i detta sammanhang bl.a. uppgifter som anknyter till ordnandet av anskaffningar, frågor som hänför sig till tillämpningen av lagstiftningen om offentlig upphandling samt uppgifter som har att göra med sammanställandet av upphandlingskontrakt, upprätthållandet av kontrakt och med utvecklandet av kontraktsprocesserna. Sakkunnig- och utvecklingstjänsterna kan i princip också hänföra sig till utvecklandet av konkurrensutsättningsförfaranden och till exempelvis planering och ibruktagande av elektroniska konkurrensutsättningsverktyg inom statsförvaltningen. Med sakkunnig- och utvecklingstjänster i anslutning till upphandling avses i detta sammanhang inte den allmänna rådgivningsverksamhet gällande offentlig upphandling som för närvarande tillhandahålls av arbets- och näringsministeriets och Kommunförbundets gemensamma rådgivningsenhet för offentlig upphandling.

Enligt det föreslagna 3 mom. ska Hansel Ab genomföra upphandlingskontrakt och ramavtal i fråga om sådana produkter och tjänster beträffande vilka med stöd av 22 a § i lagen om statsbudgeten (423/1988) genom förordning av statsrådet eller finansministeriets beslut särskilt bestäms att produkterna och tjänsterna ska upphandlas genom samordnad upphandling inom statsförvaltningen.

Enligt 22 a § 1 mom. i lagen om statsbudgeten ska man inom statsförvaltningen genom samordnad upphandling kunna anskaffa för förvaltningen nödvändiga, sedvanliga varor och tjänster, sedvanlig datateknisk utrustning jämte programvara vilka är avsedda att användas i stor omfattning samt informationssystem som används gemensamt inom förvaltningen. I statsrådets förordning om samordnad upphandling inom statsförvalt-

ningen (765/2006) anges de produkter och tjänster som anskaffas genom samordnad upphandling. Med stöd av förordningen kan finansministeriet genom sitt beslut bestämma att beredning och genomförande av samordnad upphandling ska inledas i fråga om en viss i förordningen nämnd produkt eller tjänst. I dessa fall ska ämbetsverken och inrättningarna ordna sin upphandling så, att de utnyttjar det kontrakt som slutits på basis av konkurrensutsättning som den samordnande upphandlingsenheten verkställt för statsförvaltningens räkning, vilket i praktiken avser ett kontrakt som Hansel Ab har konkurrensutsatt. Enligt 22 a § i lagen om statsbudgeten kan upphandlingen dock ordnas på något annat sätt, om den av särskilda skäl inte går att genomföra genom samordnad upphandling.

För närvarande täcker Hansel Ab:s ramavtal i praktiken samtliga produkter och tjänster som nämns i statsrådets förordning. Genom finansministeriets beslut om samordnad upphandling inom statsförvaltningen (766/2006) ska vissa sedvanliga produkter och tjänster för statens del anskaffas genom samordnad upphandling.

Paragrafens 3 mom. avses inte vara ett hinder för att Hansel Ab konkurrensutsätter också sådana anskaffningar till sina kunder som inte hör till de varor och tjänster som med stöd av 22 a § i lagen om statsbudgeten inom statsförvaltningen ska anskaffas genom samordnad upphandling.

Hansel Ab:s uppgifter avses motsvara den reviderade upphandlingslagstiftningen och även de bestämmelser om centraliserad konkurrensutsättning som ingår i lagen om statsbudgeten och i författningar som utfärdats med stöd av den. Den föreslagna bestämmelsen stämmer också bättre överens med Hansel Ab:s nuvarande verksamhet och den öppnar möjligheter att utveckla funktionerna.

3 §. Kunder. Enligt förslaget ska Hansel Ab:s kunder bestå av statsrådets kansli och ministerierna och av de ämbetsverk, inrättningar och övriga organ som omfattas av statens budgetekonomi samt av statens regionala och lokala myndigheter.

De affärsverk som nämns i lagen om statliga affärsverk (1185/2002) ska enligt förslaget också hör till Hansel Ab:s kunder. I enlighet med 6 § i upphandlingslagen ska de

statliga affärsverken konkurrensutsätta sin upphandling så som föreskrivs i lagen i fråga. Likaså har staten tillsyn över och bestämmande inflytande i de statliga affärsverken, och den egendom som har överförs i affärsverkens besittning är statlig egendom. Till de statliga affärsverken hör Luftfartsverket, Forststyrelsen, Senatfastigheter, Lotsverket och Rederiverket.

Också fonderna utanför statsbudgeten avses hör till Hansel Ab:s kunder. Till dessa fonder hör för närvarande Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet, Statens pensionsfond, Gårdsbrukets utvecklingsfond, Statens kärnavfallshanteringsfond, Försörjningsberedskapsfonden, Statsgarantifonden, Statens säkerhetsfond, Statens televisionsoch radiofond, Interventionsfonden för jordbruket, Brandskyddsfonden och Oljeskyddsfonden. Staten har tillsyn över och bestämmande inflytande i fonderna utanför statsbudgeten. Fondernas medel är statsmedel som är i fondernas besittning.

Till Hansel Ab:s kunder hör enligt förslaget, utöver ämbetsverken och inrättningarna inom statsförvaltningen, också riksdagen och de enheter som är underställda riksdagen och som övervakas av den och är verksamma i samband med den. Dessa enheter är statens revisionsverk och riksdagens justitieombudsmans kansli, Finlands Bank som står under riksdagens garanti och vård samt Folkpensionsanstalten och Jubileumsfonden för Finlands självständighet Sitra vilka övervakas av riksdagen.

Det föreslås att i 2 mom. föreskrivs om andra sådana upphandlande enheter som kan vara kunder hos Hansel Ab. Den föreslagna bestämmelsen avviker från den definition av begreppet inköpscentral som ingår i 11 § i upphandlingslagen – enligt förslaget förutsätts det inte att bolagets kunder direkt eller indirekt äger det. Den föreslagna bestämmelsen strider inte mot den definition av inköpscentral som ingår i artikel 1.1.10 i upphandlingsdirektivet och i artikel 1.8 i försörjningsdirektivet, eftersom det i dessa artiklar inte förutsätts att inköpscentralens verksamhet ska gälla upphandlande enheter som äger inköpscentralen.

Ägande är inte i sig en lämplig indikator när det gäller att juridiskt bedöma förhållan-

det mellan staten och de enheter som hör till statsförvaltningen. Finska staten finansierar och använder utnämningssmakt i fråga om olika slags juridiska personer, trots att dessa juridiska personer inte ägs av staten. Den förutsättning som gäller ägande är i juridiskt avseende inte ens möjlig när det handlar om stiftelser och föreningar.

Enligt den föreslagna 2 mom. 1 punkten kan sådana offentligrättsliga organ vara kunder hos bolaget som till största delen finansieras av finska staten, vars ledning den utser eller i vars förvaltnings-, styrelse- eller kontrollorgan mer än hälften av ledamöterna utses av finska staten. Begreppet offentligrättsligt organ avses här begreppsmässigt motsvara offentligrättsligt organ så som detta anges i 6 § 1 mom. 4 punkten i upphandlingslagen. Ett offentligrättsligt organ är en juridisk person som särskilt har inrättats för att tillgodose sådana behov i det allmänna intresse som inte har industriell eller kommersiell karaktär. De i 6 § 1 mom. i upphandlingslagen avsedda offentligrättsliga organen är föremål för en i lagen avsedd upphandlande enhets, t.ex. en myndighets eller ett statligt affärsverks, bestämmande inflytande till följd av finansiering, tillsyn eller utnämningssmakt i fråga om förvaltnings-, styrelse- eller kontrollorgan.

Den föreslagna bestämmelsen gör det möjligt för offentligrättsliga organ att, oberoende av organets juridiska form, vara kunder hos Hansel Ab. Det offentligrättsliga organet kan vara t.ex. ett aktiebolag, en stiftelse eller en förening. Med stöd av bestämmelsen kan t.ex. universitet som verkar med hjälp av statlig finansiering använda kontrakt som har konkurrensutsatts av Hansel Ab, oberoende av vilken juridisk form universiteten i framtiden eventuellt kommer att ha. Vidare är bl.a. Finnvera Abp och CSC-Tieteellinen laskenta Oy sådana offentligrättsliga organ som till största delen finansieras av finska staten och beträffande vilka staten använder i lagrummet avsedd utnämningssmakt på det sätt som nämns i 6 § 1 mom. 4 punkten i upphandlingslagen. Också Rundradion Ab och Penningautomatföreningen är sådana offentligrättsliga organ som avses i lagrummet.

Till följd av de organisatoriska förändringar och omorganiseringar som sker inom stats-

förvaltningen kommer den indirekta statsförvaltningen antagligen i framtiden att öka i omfång. Den föreslagna 2 mom. 1 punkten förtydligar den nuvarande situationen och definierar vilka enheter utanför statsförvaltningen och utanför statens budgetekonomi som kan utnyttja kontrakt och ramavtal som har konkurrensutsatts av Hansel Ab.

Enligt 2 mom. 2 punkten kan till Hansel Ab:s kunder också höra sådana upphandlande enheter som avses i försörjningslagen och som helt och hållet ägs av finska staten. Exempel på denna typ av upphandlande enheter är Luftfartsverket Finavia som upprätthåller flygplatserna och Oy VR-Rata Ab som upprätthåller järnvägsnätet. Enligt 11 § i försörjningslagen kan Europeiska gemenskapernas kommission besluta att en bransch med direkt konkurrensutsatt verksamhet kan utelämnas ur tillämpningsområdet för upphandlingslagstiftningen inom försörjningssektorerna. Sådana enheter inom branscher som har befriats från tillämpandet av försörjningslagen kan inte vara kunder hos Hansel Ab till den del som verksamheten är befriad från tillämpandet av nämnda lag.

Enligt 2 mom. 3 punkten i lagförslaget kan Europeiska unionens kontor och byråer med säte i Finland vara kunder hos Hansel Ab, vilket motsvarar bestämmelsen i 11 § 3 mom. i upphandlingslagen. För närvarande är kemikalieverket det enda organet av detta slag som har säte i Finland.

Hansel Ab:s kunder kan bestå enbart av upphandlande enheter som avses i 6 § i upphandlingslagen. Privata företag kan således inte höra till Hansel Ab:s kunder.

4 §. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser. Det föreslås att lagen träder i kraft så snart som möjligt. Lagen avses inte påverka de förbindelser som Hansel Oy har ingått innan lagen har trätt i kraft.

2 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen träder i kraft så snart som möjligt.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om Hansel Ab

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Bolagets ställning

Hansel Ab är ett aktiebolag som ägs av staten och är i statens besittning. Bolaget hör till finansministeriets förvaltningsområde och finansministeriet svarar för ägarstyrningen av bolaget. På beslutsfattandet om bolagsinnehav som gäller Hansel Ab och på ägarstyrningen av bolaget tillämpas lagen om statens bolagsinnehav och ägarstyrning (1368/2007).

Bolagets syfte är inte att ge vinst.

2 §

Bolagets uppgifter

Bolaget är en sådan inköpscentral som avses i 11 § i lagen om offentlig upphandling (348/2007) och i 22 § i lagen om upphandling inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster (349/2007).

Bolaget har till uppgift att åt andra upphandlande enheter anskaffa varor och tjänster och att sluta upphandlingskontrakt och ramavtal om varor och tjänster. Bolaget upprätthåller kontrakt som konkurrensutsatts genom gemensam upphandling. Dessutom har bolaget till uppgift att producera sakkunnig- och utvecklingstjänster för sina kunder.

Bolaget genomför upphandlingskontrakt och ramavtal på det sätt som särskilt bestäms

i lagen om statsbudgeten (423/1988) och med stöd av den eller så som föreskrivs genom finansministeriets beslut.

3 §

Kunder

Bolagets kunder består av ämbetsverken och inrättningarna inom statsförvaltningen, de statliga affärsverken samt fonderna utanför statsbudgeten. Till bolagets kunder hör också riksdagen samt de enheter som är underställda riksdagen och som övervakas av den och är verksamma i samband med den.

Kund hos bolaget kan dessutom vara

1) ett i 6 § 1 mom. 4 punkten i lagen om offentlig upphandling avsett offentligt organ, om en 1 mom. avsedd upphandlade enhet:

(a) till största delen finansierar organ,

(b) utser dess ledning, eller

(c) utser mer än hälften av ledamöterna i dess förvaltnings-, styrelse- eller kontrollorgan,

2) en i 5 § i lagen om upphandling inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster avsedd upphandlande enhet som helt och hållet ägs av finska staten, eller

3) Europeiska unionens kontor eller byrå med säte i Finland.

4 §

aktiebolag (1508/1994) av den 29 december 1994.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Lagen tillämpas inte på de förbindelser som bolaget har ingått innan denna lag har trätt i kraft.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Genom denna lag upphävs lagen om om-
bildande av Statens upphandlingscentral till

Helsingfors den 14 november 2008

Republikens President**TARJA HALONEN**Finansminister *Jyrki Katainen*